

ВИДАННЯ ТОВАРИСТВА "ЧЕРНІГІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО"

Колонка шеф-редактора
**БУДЕННЯ
І СВЯТА
НАШОГО
ЖИТТЯ**

От і відлигла у вічність ще одна весна. Була вона як ніколи примхливою, переповненою тривогами й сподіваннями. Вирували політичних пристрастей, одвічні хліборобські клопоти, чергові планетарні катастрофи, які так чи інакше зачіпали й Україну. І водночас - ціла низка світлих свят, без яких людське життя було б безбарвним.

Було активним і життя нашого земляцького колективу. Перш за все, хотілося б із задоволенням відзначити, що в кожному відділенні по-ділово пройшли традиційні зібрання. Спрацювала наша ідея - зосередити увагу на основних проблемах саме в низових колективах, де кожен знає свого земляка, потреби рідного куточка Сіверщини, бо земляцтво стало схожим на цілу державу в державі і вже не встигало реалізувати свій духовний потенціал. Скільки цікавих ідей вишикло під час тих засідань, які благородні пориви кликали людей до роботи на благо рідного краю!

Практика нашого життя показала: в тих низових осередках, якими керують ініціативи, самовіддані патріоти своєї найріднішої землі, народжуються і втілюються в життя справді віхові задуми, котрим судиться вислатися в історію нашого народу. Той же вихід окремих книжок - як "Корюківка - наш біль і любов", - ті ж православні собори, зведені в селах Чернігівщини з ініціативи наших столичних земляків, та ж гуманітарна допомога своїм регіонам, як, скажімо, організована Чернігівським відділенням, не залишаться непомітними, а час тільки закарбує всі ці благородні вчинки у незрадливому літописі діянь і звершень. Велика історія твориться з рядових людських вчинків, тож не біймося впрягатися в чорнову посвяченню роботу.

Маю надію, що після деяких змін у керівництві окремими низовими осередками вони теж запрацюють на повну силу, бо сама суть громадської діяльності не передбачає задоволення особистих меркантильних інтересів - це скоріше робота душі.

На преледний жаль, наше громадське об'єднання не здатне кардинально впливати на підвищення матеріального добробуту своїх земляків. Не може воно позитивно відреагувати навіть на ті десятки благань про допомогу, які мало не щодня лягають на стіл в земляцьких офісах і невимовним болем віддаються в душі. Немає серед нас крутих олігархів, ще не народилися такі меганати, як Тарновські чи Лизогуби, над якими завжди шпугав Божий дух.

Зате в духовному відношенні ми здатні зробити багато, і це зобов'язує нас ще раз переглянути свої можливості, вишукати всі столичні резерви, аби прийти на допомогу керівникам області у розв'язанні вузлових проблем духовності рідного краю. Гадаю, що для поповнення сільських бібліотек у кожного з нас знайдеться чимало книг, які накопичилися у власних книгозбірниках, що наші митці-земляки знайдуть час і можливість вийти в рідні краї з концертами. Як це було колись, коли артисти й письменники виступали і на тваринницьких фермах, і в жовтій полі перед механізаторами. Пора протиставити власну живу творчість всім отим сумнівним телевізійним шоу, в яких панує презирство до простого люду, від якого голубі екрани давно почорніли, почужили, перетворилися на ристалища для ожирілих від самозадоволення естрадних діячів. Пора навчитися знову відчувати Україну в собі і віддавати їй весь жар сердець, а не холодний тверезо-го розрахунок.

Шістьдесят два роки тому 22 червня фашистські бомби почали шмагувати українську землю, виконувати дорослих і дітей, тому кожне нове покоління має пам'ятати той гіркий урок історії.

У червні вся планета відзначає Міжнародний день захисту дітей. Що ж, цей акцент змушує нас ще й ще раз замислитися над власним майбутнім. А воно, як на мене, досить тривожне. Серед дорослих відбувається різкий поділ на багатих та бідних. Особливо страждають сільські діти. Власне, їх зовсім мало, проаналізуйте стан справ у сільських школах, які перебувають у напівзакритому стані через вимирання населення. Страшно бачити незорані, забув'янені ниви, але ще страшніше - сповиті гірким подимом молоді душі. А на що ж сподіватися Україні без винищення тих, хто становить її майбутнє?!

Гадаю, що міжнародний акцент на захисті дітей повинен діяти постійно, не минаючи разом із порамом року, бо наша доля - у наших руках. І коли земляцтво прагне постійно допомагати школам-інтернатам в рідному краї, коли на Прилуцьщині чи Ріпківщині з'являються в школах комп'ютерні класи, коли книги поповнюють шкільні бібліотеки - це все ж надія, що ми не стоїмо осторонь від порятунку духовності рідного краю. І ніяка дітяча спека не зможе висунути благодатні джерела Сіверщини.

Виктор ТКАЧЕНКО,
голова Ради товариства
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві

Чернігівська мадонна.

А КВІТИ - ЯК ЛЮДИ

Літні досвітки такі ранні й теплі, що ніби й ночей немає. Особливо тут, в Осокорках, де майже за твоїм плечем дихає широкий Дніпро, а небо спирається на неподалік високі кручі, що стали навки твоїми. Визирнеш у віконце - а за ним маєво квітів стожарами займається. То його люба дружина Надійка настаралася. Послав йому Бог за всі житейські вип-

робування таку дружину! Народний художник України, як і він, але, до того ж, як це буває нечасто, співниця і в поглядах на мистецтво, і в суто житейських поняттях. Стільки літ прожили разом - а наче один весняний день, коли приходять найвищі почуття. Он вона ще спить, огорнута золотавим сонячним світлом танковим саявом. Не

треба будити, мерщій за етюдик - та в сад, доки роси з квіту не спали, випалені гарячим повітрям! 6 >

**У ЧЕРВНІ
СВЯТКУЄМО СВЯТІ
ІВАНІ:**

Зубець Петро Іванович - 60-річчя. Народився 15 червня 1943 року в селі Нова Басань Бобринського району. Працює заступником директора ВАТ "АТП-0904".

Іскранов Анатолій Олександрович - 55-ліття. Народився 2 червня 1948 року в селі Браніця Бобринського району. Закінчив Львівську спеціальну школу міліції. Служив у системі карного розшуку УВС МВС України в місті Києві, Закінчив Київську вищу школу міліції. Обіймав посади начальника 13-го відділення міліції Шевченківського райуправління ГУ МВС України в Києві, заступника начальника Шевченківського райуправління міліції, начальника Управління охорони Київського метрополітену. У 1998 році призначений начальником Управління Державної автоінспекції ГУ МВС у місті Києві, Полковник міліції. Нині - директор представництва страхової компанії "Глобус" у місті Києві.

Кашченко-Мудрий Віктор Степанович - 55-річчя. Народився 17 червня 1948 року в селі Гмиринка Ічнянського району. Закінчив Київське поліграфічне училище та історичний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Працював старшим інспектором кадрів Київської тютюнової фабрики. З 1993 року обіймає посаду начальника відділу іпотечного кредитування АКБ "Персональний комп'ютер".

Олександр Валерій Вікторович - 55-річчя. Народився 26 червня 1948 року в селі Мала Дівиня Прилуцького району. Пенсіонер.

Хамайко Володимир Олександрович - 50-ліття. Народився 1 червня 1953 року в селі Вільшана Ічнянського району. Працює завідувачем-пробізором АТ "Фармація", аптека № 99.

Савченко Володимир Ілліч - 50-річчя. Народився 9 червня 1953 року в селі Лемеш Козелецького району. Закінчив Українську сільськогосподарську академію. Був заступником голови колгоспу, головою колгоспу, генеральним директором "Укратропротехніки". З 2000 року - начальник департаменту науково-технічної політики Міністерства агропромислової політики України.

Губар Микола Федорович - 50-ліття. Народився 21 червня 1953 року в селі Новий Глибів Козелецького району. Закінчив юридичний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Обіймав посади головного спеціаліста з правових питань Вагущинської, Даринської райдержадміністрацій, був прокурором відділу Генеральної прокуратури України.

Бондаренко Валентина Андріївна - 50-річчя. Народилася 25 червня 1953 року в місті Козелець. Закінчила факультет журналістики Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Працювала кореспондентом, завідувачем відділу газети "Комсомольське знамя", заступником головного редактора газети "Правда України", заступником редактора північняка "Київські новості". З 2000 року - заступник головного редактора газети "Президентський вісник".

Дорогі земляки!
Рада товариства "Чернігівське земляцтво" щиро вітає Вас із славним ювілеєм, зичить усім міцного здоров'я, успіхів, бадьорого настрою, сімейного щастя, нових звершень на добро рідної України.

Шлак ми живем

ЗУСТРІЧ ЗЕМЛЯКІВ ІЗ ГОРОДНІ

Напередодні великого свята - Дня Перемоги відбулася зустріч членів Городнянського регіонального відділення товариства "Чернігівське земляцтво" з керівниками Городнянського району і міста. Ініціатором її нещодавно обраний новий керівник відділення П.С.Назінко. Щиру зацікавленість виявили і городняни - голова районної держадміністрації Г.В.Рекрутченко, голова районної ради П.І.Кожушко, мер м.Городні А.І.Богдан, редактор газети "Новини Городнянщини" Л.М.Якубенко.

На зустрічі були присутні голова товариства В.В.Ткаченко, його заступник М.І.Борис, виконавчий директор Б.В.Іваненко.

Гості з Городні розповіли своїм землякам з Києва про ситуацію в економіці району, освіті, соціальній сфері тощо. Ситуація непростя, але поступово йде до стабілізації. Добре працюють господарства в селлах Хлівостів, Гльмівка. І в цьому заслуга насамперед їх керівників. Особлива увага приділяється розвитку перспективних галузей, тих, що і раніше утримували район на висоті - тваринництву і льновоїробнцтву.

Слід відзначити, що в обговоренні проблем району активну участь взяли члени земляцтва.

Чия ми, вихідці з Городнянщини, можемо допомогти своїм землякам? Конкретні ділові пропозиції запропонували спеціаліст із телекомунікацій В.С.Воробйов, відомий правознавець Л.Г.Лук'яненко, учений М.І.Дробноход. Голова Чернігівського земляцтва В.В.Ткаченко, хоч і вихідець не з Городнянщини, але настільки перейнявся турботами людей нашого району, що твердо пообіцяв зустрічатися через кілька днів уже з інвесторами.

Районній бібліотеці подарували книжки, зібрані А.К.Мойсєєнком та Л.Г.Лук'яненком.

На завершення зустрічі співав, Заслужений артист України А.Ф.Кобзар, артист оригінального жанру М.Д.Твердий порадували присутніх своєю творчістю.

У планах відділення земляків з Городнянщини намічено багато корисних і цікавих справ. Шо ж, нехай наше земляцтво поборяться міцнісі і дарує гарні плоди!

Степан СКИДАН

АБИ НІЧОГО НЕ ЗАБУТИ

Доля рідного краю засякати від кожного з нас. Як і те, що збережемо в пам'яті та перенесемо майбутнім поколінням.

Про це в основному йшлося на черговому зібранні Корюківського відділення земляцтва, яке провів його голова В.Устименко.

Були привітні подарунки - книги "Батьківщині поріг" та "Корюківка - наш біль і любов". Саме вони й викликали особливу дискусію, яку розпочала відомою письменницею Надія Петренко. У своєму виступі вона підтримала пропозицію готувати до видання книгу про окопів, населені пункти

Корюківщини, закликала земляків збирати спогади старожилів, знаходити документи в сімейних архівах, які б розповідали про минулі часи, предмети старожильства, фотографії тощо. Вона ж запропонувала землякам зайнятися збором українськомовної літератури для Корюківської гімназії, яка перейшла на викладання рідною мовою.

Лікар Р.Борисенко підтримала заходів стосовно реалізації допомоги дітям-сиротам району.

Виданець О.Сирова наголосила, що багатодітнішій акції вимагають не лише

фізичних зусиль та часу, але й коштів, а тому запропонувала запровадити в земляцькому осередку прозору "Земляцьку скарбничку".

Зібранні ухвалили шукати конкретних рішень - про майбутню книжку, про завершення висадки решти дерев у колективному господарстві "Злагода", про описку над дитям-сиротами району та інше. Присутній на зборі заступник голови Ради товариства В.Пущарков дав писку описку роботи регіонального відділення.

Наш кор.

ЯК У ДОБРІЙ РОДИНІ

8 травня дружин сім'я Бихацького осередку відзначували свято на честь вестарки Великої Візантійської війни. Вишукані не тільки своїх земляків - учасників бойових дій - Володимира Вікторовича Михальського та Володимира Васильовича Хлімченського, а й полтавця Якова Григоровича Овсюка, який у складі 132-ї Бихацько-Варшавської стрілецької дивізії 60-ї армії виступив Бахман у вересні 1943 року.

Цікавим була спогоди вестарки про буремні часи війни, а також розповіді мужньої жінки Галини Василівни Кішич, інваліда І-ї групи Великої Вітчизняної війни, дочка партизанського загону, до якого вона потрапила маючи дитинство, скаліченою фашистами після звірчої розправи над її батьками.

Згадали про своє велике воєнне лихостиво Василь Васильович Галайба, Борис Іванович Цимко, Віталій Дмитрович Коваленко та Володимир Григорович Козин. Про свою бабусю, як якому партизанському загону, розповіли Тетяна Шевченко.

Окресом свята стали юні співаки та співачки - студенти Київського Національного університету ім.Т.Г.Шевченка, виконавці професора кафедри фолклористики, Заслуженого працівника культури України Івана Яновича Паленця, які майстерно виконали українські народні пісні в супроводі відомого баяніста Анатолія Стратілата.

Порадував присутніх своїм запрохоту оригінальним співом Іван Спесивяков

- ведучий популярних радіопрограм. З великим Днем Перемоги привітав бахман Борис Васильович Іваненко, виконавчий директор Чернігівського земляцтва.

Людям на святі і вірші про кохання, і неабутні пісні часів війни, які заспівували ветерани, а підхоплював увесь зал.

Керівник Бахманського осередку Олександр Сергійович Шевченко висловив щиру подяку сімчололим вестаркам за їхній ратний подвиг, побажав їм міцного здоров'я і алевенно, що вони завжди будуть оточені увагою і підтриманням своїх земляків.

Галина БЕРЕЖНА

ПОЇЗДКА І ПРИЄМНА, І КОРИСНА

У травні Чернігівської осередок товариства "Чернігівське земляцтво" в м.Києві провів чергове засідання в м.Чернівці, на якому було дано аналіз зробленому та скоригувати плани на подальшу роботу.

Члени осередку передали Чернігівській районній державній адміністрації зібраний ними одиг для дітей та малячо-бесідечних немовлят Чернігівського району.

Потім члени осередку В.Посач,

Ю.Кулагіні, С.Падалко та інші відвідали цвинтар в урочищі Язвинця і цвинтар Явєво, де вшанували пам'ять померлих та поклали вінки та квіти на могилу померлого в минулому році члена Ради земляцтва Юрія Володимировича Лиховича.

В той же час інші члени Чернігівського осередку провели цікаву екскурсію по історичних місцях Чернігова. Відвідали Антонівці печери та Богдину гору, Гліньську церкву, Троїцький монастир.

Борисо-Глібський собор, історичний Вал та інші місця.

Комфортабельний автобус для поїздки в Чернівці люб'язно надав землякам керівник Чернігівського осередку М.Компаньєв.

Віктор НОСАЧ,
заступник керівника
Чернігівського
осередку

У кожній адміністрації є свої крайні точки, куди часом не доходять руки в центрі. Але це не означає, що такі точки приречені на забуття від самого свого зародження, утвердження на землі - там також живуть люди, які мають і свою давню історію, і своє майбутнє.

ТАМ, НА

ПІВНІЧНОМУ СХОДІ

Олексія Костянтиновича Толстого, брата Жемчужникових. Семенівка дала історії командира Червоного козацтва Віталія Приймакова, який згодом став жертвою сталінського терору. А уродженець Костобородного Ісаак Мазепа в ті часи займав пост міністра внутрішніх справ Української Народної Республіки.

- Так що північними семенівцями є з кого брати приклад в царській службі рідною країною? - Я не відділяю в Чернігівщині, ні власне Семенівщину від усієї України, вони лише чудові частки прекрасної держави. Тому ми повинні виходити з її потреб історичного й економічного утвердження у світі. Україна має бути самостійною державою - ми ж не тірші від Португалії чи Бельгії, які давно здобули право на рівнозначне місце серед інших народів та держав. Наша Семенівка - жива частина України, і цим гордиться наша землячка.

- Але їм, як і іншим регіонам України, не легко? - Інфляційні та інші негативні процеси глобальні. Треба просто набратися мужливості й терпіння, а це шукати глянцевитих людей, які б були здатними вивести народ із кризи. І добре, що впродовж кількох останніх років нашу райдержадміністрацію очолює розумна, вшукана людина - Сергій Вікторович Саменов. Його команда вже встигла чимало зробити. Багато користі району дало впровадження в життя Указу Президента України про спеціальний режим інвестиційної діяльності. До речі, сам Л.Кучма свого часу закінчував десятиліття у Костобороді і не забуває про наш край - лише за його підтримки в Семенівці збудовано сучасну середню школу, реконструйовано середню школу в Костобороді та Олександрівці, побудовано нову Свято-Данилівську церкву. Триває благоустрій у всьому районі, будеться новий закладний вокзал у райцентрі.

Сприятливі умови господарювання вже привернули увагу потужних інвесторів. Так що успішні не за горами.

- Але ж все те робиться на Вашій малій батьківщині, так би мовити, у відсутність вихідця з неї, які волею долі опинилися в Києві? - Не зовсім так. Правда, якщо ми буди ближче до столиці, як Ніжин чи Прилуки, то було б легше збирати частини й вивантажувати свої питання. Але ж сусідня Корюківка довела, що можна робити багато корисного, живучи в Києві. Тому наше відділення прагне налагодити не тільки зв'язки з районною владою, для того часом збираємося разом, а ще частіше обмінюємося телефонними дзвінками. Масто збираємо знову для групового вироблення плану сімейних дій.

Якщо признати чесно, то ми встигли поки що вирости числом. Три роки тому остерели налічувало всього п'ять чоловік, інші нас уже понад тридцять. Є й чимало симпатиків. Так що відділення набирає обертів. Багато землячків просто не знає про діяльність такої потужної організації, як наше земляцтво, а коли стикається з її роботою, то задоволені неймовірно. Ось не так давно вступив до земляцтва заступник начальника управління Мінекономіки Євген Миколайович Клименко і дуже задоволений з цього, активно втягується в роботу. Серед нас такі помітні в Україні люди, як Герой України, президент холдингової компанії "Артем" Олександр Степанович Кацура, доктор технічних наук, професор Олег Михайлович Аленченко, голова профспілки нафтогазової промисловості України Олександр Григорович Попел, професор математики столичного політехнічного інституту Олександр Павлович Макаренків. За старшини активно включилися в роботу й Олександр Бичко, І. поза всім, найбільшими моїми помічниками стали Ольга Олександрівна Піддубна та Олександр Ілляч Тимошук.

- Не так давно високий урядовий чиновник Д.Табачник висловився досить негативно про діяльність землячків. - Як на мене, йому, як гуманітарію, не личило б підкошувати під корінь діяльність громадських організацій, які мають за мету розвиток духовності своїх найбідніших куточків України. Наша ж практика показує, що духовне одягання людей приносить тільки користь всій Україні. Життєво ж не заради власного блага, як роблять не повонавлені олигархи, а заради утвердження й розвитку всієї молоді держани.

- Успіхів Вам у роботі заради рідного краю! Розмову від Леонід ГОРЛАЧ

ТАКОЮ глибинною Чернігівщини є Семенівський район, розташований на північному сході. Майже половину його території займають дрімучі ліси та болота, через які протікає більше десятка невеличких річок. Відверто кажучи, подібний ландшафт може відлякати будь-кого, але тільки не українців, які й нині складають 95% населення району. Та й найвідоміші попередники слов'ян не цуралися цих чар і в них місто - про це свідчать археологічні розкопки.

Чимало цікавих сторінок вписали в історію району вільнолюбні козаки в період Гетьманщини.

Семенівці не стояли осторонь від історичних подій і в близькі часи, коли в Петрирограді стався жовтєвий переворот і розгорілася братоубивча громадянська війна - адже були вони невід'ємною частиною народу і повинні були сповна пережити всі людські випробування. Як не пасли задніх в роки Великої Вітчизняної війни, коли розорення у нас сягнуло нещадної боротьби з німецькими загарбниками і на фронтах, і в глибоких тилах - саме тоді сімейські ліси стали оплотом свободи, всенародного опору, утвердження новітньої козацької слави.

Про це з гордістю та неперірваним захопленням розповідає керівник Семенівського відділення Чернігівського земляцтва Олександр Васильович НАРАЄВСЬКИЙ. Народжений у Семенівці, він змалку проникся любов'ю до свого найдорожчого закуртка землі, хоча досить рано відірвався від нього і за покликом ниртливої душі поринув у інше масштабне життя. Закінчив факультет романо-германської філології столичного університету, полтавський бортпробівничок на літаках у різні країни світу. Працював у науково-дослідному інституті інформатики, на українському телебаченні. Нині трудиться головним спеціалістом управління організаційно-розпорядчої роботи Національної акціонерної компанії "Нафтогаз України".

- Олександр Васильовичу, Ви вже зробили екскурс у глибини історії. Очевидно, дух волелюбності, козацької автентичності не втратився а душ Ваших землячків і впродовж останніх десятиліть. - Так, бо він передається у спадок, стає генетичною часткою кожного нового покоління. З цього погляду не може не дивувати ратний подвиг семенівців у роки останньої війни. Оскільки ми перебуваємо напередодні славної дати визволення Чернігівщини, то й хотілося б ще раз нагадати: ми всіма захищати свій отчий поріг! Ось лише окремі факти.

Однадцять тисяч семенівців білили з гітлерівцями на фронтах і в партизанських загонах. Серед них дівчі Героїні Радянського Союзу В.Сенько, Герої Радянського Союзу Т.Вармако, П.Мізерний, С.Голуб, Г.Артюжен, М.Яшин, повний кавалер орденів Слави В.Кекуха. А хто не знає імені уродженця села Погорилівка юного месника Василя Коробка, про якого з такою любов'ю писав колись його легендарний командир Георгій Артюжен! А скільки таких патріотів народилося небагата на копитини й родючі землі наша глибинка!

- Своєю часу семенівська земля дала світові й чимало справжніх духівників та легендарних воєначальників.

Це також підтверджує талановитість нашої землі. Мало хто знає нині, що в 1750 році в Семенівці народився славетний лікар Йосип Кириллович Камеєцький, який у 1816 році першим у Російській імперії зайняв посаду лейб-медика, був автором низки наукових праць. Там же вперше побачив інший медик - Василь Андрійович Страдомський, соратник хірурга М.Пирогова, герої оборони Севастополя. А Погорилівці взагалі стали гніздом великих літературних талантів - Антонія Погорилівського,

Ставимо проблему СИЛЬНИМ

В ДИТИНСТВІ Микола Мольченко був звичайним хлопцем і нічим особливим від своїх ровесників не відрізнявся. Бувало, вчителька Галина Григорівна Рудько кидає клич малечі: - Гуси, гуся, га-га-га! А дитки, чимдуж намагають на ноги. То були перші кроки у великий спорт. Згодом він займався багатьма видами спорту, виступав на аматорських. Вже тоді зрозумів, що для досягнення успіху потрібно багато і цілеспрямовано тренуватися. А волю до перемоги треба виховувати і розвивати.

СКОРЯЄТЬСЯ ШТАНГА

Як у будь-якій справі, кожному початку потрібне продовження. І хто знайде цей перешкоди мосточок, на того чекає успіх. Так стіпало, що Миколі Мольченку армійську службу доводилося проходити у Подільську Московської області, де знаходився головна база підготовки найсильніших важкоатлетів СРСР. Від військової частини до спортивного центру було недалеко. То ж при нагоді солдат строкової служби намагався побувати там, подивитися, як болятери підкорюють вагу, поспілкуватися. Хіба міг тоді передбачити, що важка атлетика стане сенсом всього життя?

У 1980 році спортсмен дістав запрошення поїхати в Ленінград на зональні першості РСФСР. У ваговій категорії до 82 кг точилася гостра боротьба за п'яльові першості. Довгий коридор із людей, Микола крокує на поміст. Підходить до штанги. Розставляє ступні. Мить, і 180-кілограмовою штангою в руках. Вага здавалося судини атлета, а в голові нарастає гомін... Штанга пішла вгору. Секунда - і вже над головою. Судді оголошують: "Вагу вагати". Підбігли тренер, друзі по команді, вітають за виконанням завдання майстра спорту.

В 1982 році повернувся в Бровари. Спортивного ритму не припинив: тренувався, виступав на змаганнях. І допомагаю початківцям. Поступово така оцінка переросла в тренерську обов'язок. Потім надійшло відвізати і обладнати спеціальне приміщення для занять важкою атлетикою. Облюбували підвальне приміщення клубу цукрового заводу. Мольченко з хлопцями самі розробили проект і заходилися...руйнувати приміщення. Так-так. Бо інакше воно, пошарпане і ненадійне, просто не витримало б навантаження "залізної гри". Мольченко будувати надовго, із запасом інвестицій. Дотепер стоїть.

У кожного підліткового він бачить задатки, розвиває їх. Ніколи не форсує події. Знає, що одні раніше досягають того, чого хочуть, інші - пізніше. Але і ті й інші наближаються до мети. Як, скажімо, провідні броварівські атлети 90-х років, переможці престижних змагань Олександр Носач, брати Володимир і Федір Гаврилець, Роман Козуба, Тетяна Гечко. Тут робила перші кроки провідна українська спортсменка, майстер спорту Міжнародного класу Віта Руденко.

Учив інших і сам навчався. В 1992 році закінчив Київський інститут фізкультури. Збагатився новими методиками тренування, які потім застосовував на практиці.

Старання сільського тренера не залишилися непоміченими. Три роки тому Миколі Мольченку присвоєно звання "Заслужений тренер України". Не треба думати, що тільки трояндки встигають шлях Мольченку. Колочії шипи поранили і його. Своєгодіні негаразди змушують шукати шляхи вивихання. І зараз працювати доводиться у неможливих складних умовах - нема опалення, вогню, будино, гуляють протязи, нема душової, та й сам спортзал має 5х5 метрів. Доводиться самим усувлявним спортсменам ремонтувати приміщення, прибирати, платити за світло. А діти ж то з бідних родин! А дехто з них готується ближчим часом захищати честь України на Олімпійських іграх, чемпіонатах світу і Європи!

Постійно у трійці призерів вже три ро-

ки підірв його син, названий, як і батько - Миколою. До речі, молодий Мольченко поспілку тренувальну роботу з виступами на помісті, має звання майстра спорту Міжнародного класу. Торік на чемпіонаті світу з вагових категорій вийшов на поміст у ваговій категорії понад 75 кг! Не забулася серед них юніорка, посила восьме місце. Та в неї все ще попереду.

Ось-ось вийде на пік своєї форми третій призер чемпіонату України Ольга Романенко. Одного разу вона приїздила у спортзал мешного брата Олександра, щоб просто поспілку, подивитися, а не бешкетував на вулиці. Тенер три роки разом ходив на тренування. А ще підтримує Сергія Хижик, Миколу Жолак, Сергія Заболотний.

Графік суворий: щодня по два тренування, зранка - одне. Нічого просто так не дається - потрібні великі зусилля. І це чудово розуміють 20 нинішніх вихованців Миколи Мольченка, серед яких 5 дитчат.

Останнім часом помолодила важка атлетика. Можливо, помилилося, а тому зазначив про не Миколу Мольченка.

Правильно підмітили, - підтвердив він. - Тенер заняття у секції починаються у близькому віці, ніж раніше. І це безперечно, на краще. Адже чим раніше подуркеш зі спортом, тим сильнішим буде, тим швидше зможе проявити себе, якщо "залізана гра" стане твоєю улюбленою заняттям.

Факти - річ уперта. Цифри говорять самі за себе: за останні роки Миколою Мольченком підготовлено 4 майстри спорту Міжнародного класу, 10 майстрів спорту і стільки ж кандидатів у майстри.

Віктор БЕРЕГОВИЙ.

На знімках: тренер-викладач Микола Мольченко із сином Миколою.

Від редакції. Великий спорт починається з низових осередків, з колективної ентузіастів. На превеликий жаль, сьогоднішні ставові спорту - особливо на селі - можна з новими працями назвати катастрофічними.

Здається, це недовго на повну силу працювати козацько-спортивні школи, проводилися спартакиади в районах та областях, сотні спортсменів збирали легкоатлетичні кроси, Україна завжди була великим резервом для спорту найвищого рівня, а ті, як вправило, бере початки в народних глибинах.

Приклад Миколи Мольченка - подивися, але він показує, що навіть у ней надірно важких умовах можна досягати великих успіхів, доводити невідомі величезні фізично наванта на дитячі та дубинки, да рідна світових чемпіонатів. На жаль, держава майже самотуєлася від цієї важливої справи, а тому маємо зирляне покоління, яке навіть до армійської служби недоводить. Натомість приймають якісь сумнісні педагогічні - фінансові експерименти на кшталт уроку футболу в школах, перекупи вже готових класних атлетів новітніми лабораторіями. А спорт - це й виховання волі, характеру, відповідальності від зурбаних звичок тинку аполітизму на наркоманії. Зрештою, це й піднесення престижу держави на міжнародному рівні.

Другуку цій матеріалі, сподіваємося, що наші читачі підтримають розмову про найбільш проблемні дисципліни та спорту в Сіверському краї.

Із Земляцьких орбіт

ОЖИВА ДУШІ

Звичайно ж, буковинці вважають, що їхня земля найпрекрасніша. І з нею не буде мо спертатися. Скільки видатних людей дала вона світові!... І ось менікіт Юрія Федьковича, Ольгу Кобилянську, поетисняра Володимира Івасюка, актора і режисера Івана Миколайчука, буковинського солонейка Назарія Яремчука, визначних співаків Дмитра Гнатюка, Софію Ротару, Лілію Сандулеску, Іво Бобула, Павла Дворського, творчість яких полонила осьєтє свайт...

Чимало буковинцівини живуть у столиці України. Тож цілком природно, що вони за покликком днини утворили в Києві своє земляцтво "Буковина", щоб об'єднатися, не втрачати, задавати свою малу батьківщину, пишати нею, припадати до її животворних озерел, робити добро рідному краю. Ініціаторна група, очолена Богданом Олександровичем Гурбиком (В.І.Дудак, В.А.Шендероський, А.І.Снігур, В.М.Найрний, М.С.Терехова, Є.І.Дмитрієв) провела необхідну підготовчу роботу, і у буйнозеленому черні 1998 року 80 буковинців у вродистій, теплій, домайний обстановці заснували громадську організацію "Буковина", яка об'єднала віхціоніє в Чернівецькій області в столиці України... Нині земляцтво налічує в собі 300 осіб. Вибрало раду земляцтва, її очолює видатний поет-пісняр, лауреат Державної премії України імені Т.Г.Шевченка Михайло Ткач. Згідно зі статутом товариства він два роки був на цій посаді, багату зробив добра. Потім його одиноголично обрали почесним головою земляцтва "Буковина", а товариство взяло під свою руку Валерія Іванович Цибуха - голову Державної туристичної адміністрації України, енергійний, чуйний, сповнений широго бажання допомогти буковинцям у наш складний час.

І почалася влідна добротна праця. Які ж справи на карбі товариства? - запитую відповідального секретаря "Буковини" Богдана Олександровича Гурбіка.

За минулі п'ять років проведено 10 загальних зборів та 27 засідань ради. На них було обговорено багато питань, практично всі ті рішення виконані. Зокрема, за великою успіхом проведено влітальний вечір Михайла Ткача, який присвячено високо звання Народного артиста України, а також творчі вечори Народного артиста України Павла Дворського та поета Олександра Грека. Делегація земляцтва та

Яка ж неповторно-красива Україна! Піді, поїдь у будь-який її куточок, і твоя душа стане зачарованою. І як же прикро, що вона не вийшла на широкий шлях добра, щастя, оптимістичного майбуття...

КРИНИЦЯ

дига на святкування 1000-ліття знаменитого міста Хотин. Одрау ж наголошу, що в нас склалися хорші, дружньо-дільні стосунки з Чернівецькою областю, державною адміністрацією, яку очолює турботливий Георгій Бауер, та областною Радою. Практично всі важливі заходи проводимо в тісній сув'язі з керівництвом Чернівецької області, воно підтримує нас і морально, і матеріально. Спасибі йому за це!

- Ви почали з так званих культурологічних заходів товарства. І це не дивно: адже, як уже мовлено, область славіться своїми талантами в літературі, музиці, мистецтві, народній творчості...

- Та як же не сприйати своїм талановитим землякам? Ми чимало сприяли щодо підтримки артистів і художніх колективів області на звітні Буковини у Національному палаці "Україна". Делегація "Буковини" взяла участь у відкритті в Києві пам'ятника Володимиру Івасюку. Це було так урочисте, хвилююче, незаледне свято! Також були присутні на не менш чудових ресурсах пам'яті Назарія Яремчука. Широ підтримуємо його талановитих синів Дмитра та Назара.

- З присмістю переконався, що ваше земляцтво з піететом ставиться до визначних діячів культури, науки, всьляко підтримує їх.

- Так. А вони нас. Це пишасмою відомим драматургом, Заслуженим діячем мистецтв в Україні Василем Фольварочним, чудовим прозаїком Марією Матіос. Будемо висувати її на Національну премію імені Тараса Шевченка за книжку "Життя коротке" та "Надія". Нашою гордістю є поетеса Софія Майданська та художник-скульптор Микола Білик. Плунаємо видати книжочку "Буковина вчора, сьогодні і завтра", а також довідник "Буковина" з розповідями та портретами кожного члена нашого земляцтва.

- Значливо, у цьому буде і високе слово про першого космонавта України, народного депутата Леоніда Каленюка.

- Аюже! Ви - наша гордість! Приємю, що Леонід Каленюк спілкується з членами земляцтва, активно допомагає нам.

Чудовий баристий журнал "Міжнародний туризм" видає українською та англійською мовами головний редактор, буковинець Олександр Горобіш. У ньому вийшло багато яскравих, образних публікацій про чарівну Чернівецьку область, про нашу славного керівника-підвиальника Валерія Івановича Цибуха, який душу й серце вкладає в товарство.

Постійно опікуємося ансамблем класичної та народної музики "Перлина" при Ки-

ївській музичній школі імені Ревуцького, художнім керівником якого є буковиниєць Василь Вілшок.

- Це прекрасно, що ваше земляцтво підтримує визначних творчих людей. А як щодо інших?..

- Вважаю, нікого не забуваємо. Сердечно вітаємо земляків з ювілеями, визначними святами. Цього року шире підтримали жінок земляцтва з святом весни й любові, кожній вручили квіток на творчий вечір Народного артиста України Павла Дворського. В переддень Дня Перемоги ветеранам Великої Вітчизняної війни вручили продуктивні набори, подякували за ратні подвиги, побажали багато сонячних літ.

В нашому земляцтві саліно представлена медична еліта України. І ці визначні люди шире опікуються і членами нашого земляцтва, і мешканцями Буковини, які приїждять здійлюватися до столиці.

Чуйний директор Київського інституту ортопедії і травматології, професор Георгій Васильович Гайко завжди надає кваліфіковану допомогу землякам. Душевно підкується про здоров'я буковиниєць заступник головного лікаря Київського інституту кардіології імені О.Строжецького, Заслужений лікар України Галина Дмитрівна Костяра.

Вдвичні ми директорів інституту "Укргеоінформ" Олександрови Федосійовичу Ладау, який подарував земляцтву детальні карти України та Чернівецької області.

А перший заступник голови ради земляцтва Ростислав Борисович Тальський відкрив лийн популярний клуб-ресторан "Буковина", де збираються члени нашого товариства, а також члени інших земляцтва, кияни, гости. Тут заглинио, чимало смачних буковинських страв, лунає наша чудова музика...

- У другому кварталі 2003 року "Буковина" є координатором всіх земляцтв України в Києві. Які ваші плани? - Хотемо запросити всіх керівників земляцтва на Буковину, щоб вони помилувалися її чарівною природою, дізналися про історію нашого краю, посліакувалися з нашими красивими, душевно щедрими, працьовитими, талановитими людьми. Сподіваємося, що нашим гостем буде і шанований голова товариства "Чернівецьке земляцтво" Віктор Вікторович Ткаченко, справжній патріот свого краю в Україні.

- Хай щастить вашою славною товарству "Буковина". Будьте невтомні у добротворчості!

Віктор КАВА
На знімку: М. ТКАЧ і В. ЦИБУХ.

СЛОВО ЧЕСНЕ,

В Національному музеї "Чорнобиль" на Подолі відбулася презентація книги нашого земляка Георгія Дзиса "В епіцентрі людської біди". У грізні червневі дні 1986 року Георгій Васильович, тодішній заступник Голови Ради Міністрів України, був заступником голови Урядової комісії з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і на собі відчув сповна всі жахіття небезпечної ядерної катастрофи. Лише нині, після стількох років аварії, ушлавлений організатор стількох років аварії, ушлавлений організатор стількох років аварії у зоні взявся за перо, аби повідати людям правду про той час.

ВАГОМЕ

Без перебільшення, документальна оповідь вражає своєю чесністю перед людьми, масштабністю мислення, точністю слова, умінням розкрити всі маловідомі факти роботи Урядової комісії, доброту у ставленні до тих людей, кого згодом називатимуть ліквідаторами. У обговоренні взяли участь такі відомі в країні люди, як колишній прем'єр-міністр України, теж заступник голови Урядової комісії з ліквідації наслідків аварії Віталій Масол, його колега по уряді Костянтин

Масик, що віддав роботі в зоні не одну добу, колишній секретар ЦК КПУ Яків Погребняк, доктор фармацевтії Дмитро Волох, який займався проблемами медицини в зоні разом із автором книги, та інші. Голова Ради столичного Чернівецького земляцтва Віктор Ткаченко вручив Г.Дзисо почесну нагороду міністерства за надзвичайних ситуацій. Ми йшли в ядерний вогонь за покликком серця, -

В ЕПІЦЕНТРІ ЛЮДСЬКОЇ БІДИ

сказав під кінець розмови Георгій Васильович. - Чи могли б повторити наш подвиг інші громадяни України, які все почали вивирювати матеріальними вигодами? І це наша вина, що ліквідатори опинилися в такому скрутному становищі. Провів презентацію Петро Медвідь.

Наш кор.

КВІТИ ШАНИ ГЕРОЯМ-ЧОРНОБІЛЬЦЯМ

Сонячного погожого дня напередодні 17-ї річниці Чорнобильської катастрофи велика група учасників ліквідації аварії на ЧАЕС на чолі з заступником голови Чернівецького земляцтва М.І.Борщом поїхала до меморіального комплексу жертвам Чорнобильської трагедії, який об'єднує пам'ятник загиблим в тому місці й храм Спасителя Феодосія Череського. Поклади квіти до пам'ятника,

хвилююче скорботного мовчання вшавували нам з'ять тих, хто 26 квітня 1986 року відверну в ядерний виху. Затим послухали в храмі проповідь священника отця Бориса.

Після повернення в конференц-залі Паладу спорту відбулася цікава розмова з колишнім заступником голови Урядової комісії з ліквідації наслідків катастрофи Георгієм Васи-

льовичем Дзисем. Він розкрив чимало невідомих сторінок тих страшних днів, відповів на численні запитання.

Потім голова товариства "Чернівецьке земляцтво" Віктор Вікторович Ткаченко сказав добре, шире, подявчливе слово членам товариства, учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС - і запросив їх на товариський обід.

Наш кор.

ВЕСНЯНА ПЕРЕМОГА

За підсумками Всеукраїнського радіофестивалю "Прем'єра пісні" наша землячка, поетеса і композитор Каталія Вагмут разом із родинним тріо, до якого, крім неї, входять донька Яна та син Роман, стала переможницею цього престижного змагання митців. Вона отримала золоту медаль та диплом лауреата за створення кращих пісень 2002 року. Заключний гала-концерт та церемонія нагородження відбулися в Трусківці.

Вітаємо нашу землячку з успіхом, друкуємо її пісню "Чернівецьке земляцтво".

Наш кор.

ЧЕРНІВЕЦЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО
Ми роду-племени одного -
Нащадки сіверських князів -
Хай розмиє шляхи-дорозі По світу наших земляків,
Та до нашої Батьківщини Ми повертамо з дорі. Чуття єдиної родини - То найсвятіший обері.
Чернівецьке земляцтво - серцець палких обанія, Чернівецьке земляцтво - братерське спілкування, Чернівецьке земляцтво - еліта, розум, сила,
Чернівецьке земляцтво - еліта, розум, сила,

Чернівецьке земляцтво - землі моє крилаті! Живуть "чернівецькі князі" На схилах свого Дніпра. Працюють плідно для держави, Для її щастя і добра. Тримаймося разом, і здолаєм Усі незгоди і жалі. І заставім, заставім! Во славу запер-землі! Приспів: Чернівецьке земляцтво - серцець палких обанія, Чернівецьке земляцтво - братерське спілкування, Чернівецьке земляцтво - еліта, розум, сила, Чернівецьке земляцтво - землі моє крилаті!

ВЕСЕЛКА З ДЕСНИ

Цього року Всеукраїнський фестиваль майстрів мистецтв і художніх колективів розпочався в Національному палаці "Україна" наша Чернівецьщина.

Столична сцена гостинно прийняла найкращі колективи з Сьверчини - "Сівєрські клейодні", камерний хор імені Д.Бортнянського, симфонічний оркестр "Філармонія" з обласного центру, камерний хор "Світло" з Ніжиня, самодіяльний колектив "Дружба", "Десняночка", "Ритми", "Альянс", юні циркачі

з Мени та Маконшого, ансамбль солістів з Галичі. Знову зачарували своїм виконанням кобар-лірик Василь Нечепє, Жанна Водярук, Микола Юськов, Лариса Роговєць та інші. Органічно вписалися в програму композитори Микола Збарцький та Олександр Іванько.

Загалом у концерті взяли участь тридцять творчих колективів та шість солістів. На концерті був присутній наш земляк, Президент

України Леонід Кучма, голова Чернівецької обласдержадміністрації Валентин Мельничук, інші високі гости, а також чимала група столичних земляків на чолі з головою Ради нашого громадського об'єднання Віктором Ткаченко.

Веселка з Десни надовго освітлає свій патріотичний Кива.

Наш кор.

МИ

ПЕРЕМОГЛИ!

Весни завжди неповторні. Як і життя кожної людини. Весни завжди висівають нові надії на розквіт, але й змушують поринати у глибини часу, який нещадно проріджує наші ветеранські лави. Учора, здається, рихтували автобуса та й їхали на рідну Чернігівщину великим гуртом, а сьогодні важко зібрати під знамено Перемоги людей, які віддали себе заради того, щоб на землі продовжувалося життя, щоб не обривалася велика сув'язь поколінь.

ІЩЕІ весни інше земляцтво пошанувало ветеранів Великої Вітчизняної гідно. Мені, як керівникові ветеранської організації земляцтва, теж довелося прикласти чимало сил для того, щоб усі ми зібралися під найсвятішими знаменами столичних чернігівців, бо у кожного з нас у часи великих відступів і наступів завжди ярів вопли рідного дому.

Що таке рідний дім, відчули ветерани війни того весняного дня, коли нас, сивочолих і посічених часом людей, було запрошено до величного столичного Палацу спорту. Саме тут, дякуючи голові Ради нашого громадського об'єднання Віктору Ткаченку, вже вкотре ми відчули, що таке синівська вірність ратним традиціям нашого народу, що таке бути навіть на схилі віку потрібним суспільству.

ЗІБРАЛОСЯ на свято понад тридцять ветеранів війни. По-різному склалися долі тих, хто пройшов воєнне пекло і повернувся до мирного життя. Є серед нас відомі науковці, юристи, поети, інженери, педагоги, прості робітники, але всіх нас об'єднує нелегкий час молодості і вірна любов до рідного Сіверського краю.

Того весняного дня в затішному кафе Палацу спорту не звучали високі слова про колишніх командармів та партійних вождів - з плином часу полиняли всілякі офіційні здравіці, але це реалістичним став подвиг

рядового солдата, на плечі якого лягли всі жахливі випробування війни. Саме він порятував від гітлерівської неволі і свій край, і всю Європу.

Про це говорили у вітальному слові заступник голови Ради товариства "Чернігівське земляцтво" Володимир Пушкарков та виконавчий директор нашої організації Борис Іваненко.

Після того зі спогадами про фронтові будні виступили ветерани. Цікавою була розповідь колишнього командира відділення зв'язківців гвардійських мінометів Володимира Скорина. Його тридцять перша гвардійська мінометна бригада пройшла з боями сотні согонь кілометрів, доки не змовкли легендарні "катюші", завершивши розгром фашистів.

МИКОЛА Кирієнко розповів про важкі бої на Дніпропетровщині та карельських болотах, де доводилося буквально на руках переносити важкі гармати. Той фронтовий гарт допомагає винісному професорові гуманітарного інституту і нині.

Із хвилюванням вислухали ветерани виступ академіка образотворчих мистецтв, лауреата Національної премії України

ім. Т.Шевченка Олександра Лопухова. Молодший сержант брав участь у визволенні України, Польщі, Чехословаччини, має багато бойових нагород. І тільки в мирні часи здійснилася мрія відважного юнака - він став справжнім уславленим художником, для якого тема війни залишається однією з чільних.

Про бої за Україну розповів колишній сержант, а нині полковник запасу Володимир Шинков, про свої бойові шляхи мовив Андрій Бабич. А юний підпільник з Ніжина Владислав Суярко поділився споминами про нелегкі дні та ночі в німецькому тилу.

НАШ земляк, відповідний секретар Київської організації ветеранів війни Іван Остапенко поінформував про діяльність цієї громадської організації.

Не обійшлося того дня і без традиційних здравіць на честь Перемоги, ста наркомівських грамів та пісень воєнних років.

Микола КУПЧЕНКО,
керівник осередку ветеранів війни земляцтва.

Фото
Василя
УСТИМЕНКА

Вісті з рідного краю

УКРАЇНСЬКИЙ ВУЗ У ЧЕРНІГОВІ

Московський відкритий університет - один з двох десятків таких університетів у світі, в Україні має філіал тільки в Чернігові. Саме тут, де знаходяться кордони України, Росії та Білорусії, існує більша, ніж в інших регіонах, потреба в підготовці російськомовних спеціалістів. Сьогодні в інституті на стаціонарному та заочному відділеннях навчається близько тисячі студентів. Вони опановують спеціальності, пов'язані з правовим забезпеченням економіки та фінансів, причому з урахуванням вимог законів Російської Федерації та України, що дозволяє їм працювати в обох країнах.

ЖИВИЙ У ВІЧНОСТІ

Символічні слова "Живе і житиме" стали заголовком книжки про Валерія Ілютіна, який був за життя справжнім фотолітописцем Придесення. Презентація цього видання відбулась в Чернігівському музеї-заповіднику Михайла Коцюбинського.

Десятки мешканців міста на Десні прийшли сюди, щоб ще раз зустрітися із прекрасними портретами земляків, чудовими краєвидами, зафіксованими на плівку Валерієм Ілютіним - переможцем і призером багатьох міжнародних і всеукраїнських конкурсів, організатором і першим керівником обласної організації Співки фотографів України.

Радість зустрічі із непереконаним мистецтвом В.Ілютіна, нагоду познайомитися з його життєвим шляхом подарував відомий письменник Станіслав Реп'ях - автор книжки "Живе і житиме". Вона видана на поліграфічній базі обласної бібліотеки імені Володимира Короленка, де започатковано серію "Портрети земляків". У цій серії уже побачили світ кілька біографічних нарисів Станіслава Реп'яха про відомих на Придесенні літераторів, діячів культури - і нині суцільні, і тих, що уже відійшли за межу вічності. Серед останніх і Валерій Ілютін, пам'ять якого незабаром має бути увічнена ще й у меморіальній дошці.

СЛАВНЕ ДЕСЯТИЛІТТЯ

Високий імідж міста зі славними космічними традиціями підтримує в Чернігові створений на базі вищого військового авіаційного училища льотчиків ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою. Нині ліцейці відзначили десятиріччя свого навчального закладу.

Після урочистого маршу по палацу, де колись відточували стрілову майстерність дев'ять підкорювачів космосу, сотні льотчиків, у тому числі й випробовувачі найсучасніших реактивних літаків, ліцейці разом із гостями свята, представниками місцевих владних структур та Міноборони України відвідали музей колишнього авіаучилища.

За час існування ліцею його закінчила майже тисяча вихованців, понад сімдесят відсотків яких стали потім курсантами військових навчальних закладів та навчальних закладів силових структур. Багато випускників опанували і опановують цивільні спеціальності. Але у серцях всіх назавжди залишилася любов до неба, яка окрилює і допомагає долати негаразди на землі.

КРАЩИЙ ІЗ КРАЩИХ

Десять років поспіль кращим тренером Чернігівщини стає Микола Зоц, який працює на Чернігівській спортивній дитячо-юнацькій школі олімпійського резерву і водночас є старшим тренером національної чоловічої збірної з біатлону. Про це було оголошено на щорічному вшануванні кращих спортсменів і тренерів року, що відбулося в культурно-розважальному центрі "Новий Чернігів".

Та якщо у визначенні кращого наставника в області намітилася цікава стабільність, то кращою спортсменкою минулого року визнано вперше вісімнадцятирічну першокурсницю Чернігівського державного політехнічного університету Олену Черединову, яка торік завойовувала низку нагород на світових та європейських першостях і встановила рекорди світу та України з кульової стрільби.

Визначено і кращого мецената року, яким названо директора Гнідницького газопереробного заводу Равіля Саримова - президента обласної федерації біатлону.

Всього ж на урочистому вшануванні, у якому взяли участь керівники області і обласного центру, представники Держкомспорту, відзначено минулорічні досягнення п'ятнадцяти кращих спортсменів і двадцяти тренерів, а також окремих міст і районів Чернігівщини, спортивних товариств і команд. Відзначені отримали премії, сувеніри, квіти, музичні вітання і, як визнали самі, потужний імпульс для подальшого підвищення спортивної майстерності.

Олександр ОЛІЙНИК

А КВІТИ - ЯК ЛЮДИ

Троянди

Справді, Олександр Михайлович Лопухов любив малювати квіти. Вони для нього - як люди, вони відволікають художника від чорних барв реального життя, у них своя генетика і енергетика, яка ще сильніше утверджує старого майстра в тому, що у світі існує велика українська школа живопису, як би хто не виявив хвостом на дотоду іншим, як би хто не заперечував це явище. Такими ж реальними переходять квіти України на полотна майстра, бо подібних нема ніде у світі.

Але до цього глибокого розуміння безсмертної сили національного духу треба було пройти Лопухову не один десяток літ, минути не одне випробування, розвинути в собі природний дар наполегливого прагнення. Надарма ж казали один із класиків: талант - це праця. А це - природне оточення, що знайшло форму естетичної уподобання. В останньому хлопцеві пощастило.

Ольга Мефодіївна Чуянова та Михайло Гнатович Лопухов були авторитетними вчителями в Городні. Там же піднялися під сонце і обоє синів - старший Євген та молодший Сашко. На лихо, родина досить швидко розпалася, але першопочатки інтелектуального виховання закарбувалися в серцях синів. І загляються майстри перші уроки малювання, які прийоми за наповнянням Євгена, коли той просив меншого брата перемальовувати шкільні завдання з ботаніки, анатомії. Малюван кольоровими олівцями не тільки шкільні сюжети - згодом всі стіни хати вистрили картинами хлопця, які передавали фантазії, навіяні кінофільмами про Богдана Хмельницького, Чапаєва, мудрого пса Джуль Барса.

МОЖЕ б, і Євген став відомим художником, але життя пішло свої жорстокі корективи. Розпалася сім'я, а тут почалася війна. Сашко опинився навпіростою в Мелітополі. А старший брат з перших днів бойовища був задіяний в партизанській бригаді "Смерть фашизму", яка воювала в Білорусії. Уже в мирний час дізнався Олександр деталі з бойового життя брата. Був він у месників начальником особливого відділу, чудово знав німецьку мову, а тому часто вершав справляти подвиги, викрадаючи німецьких офіцерів найнижчого рангу. Та під час чергової блокади, коли месники виривалися з-під Мінська через болота, Євген Чуянов (брат носить мамине прізвище), прикриваючи відхід друзів, був зі своєю дружиною буквально прострелений кулями на залізничному полотні. Війна ще раз осиротила молодшого Лопухова, і хоч у ті літа він бачив не одну смерть, та втрата залишилася неповторною...

Чи не найважливішим спомином про війну залишася пригода в привольському місті Калачі. Посадили хлопця самого в поїзд і відправили з Медведогола в тил. Зустріли в Калачі заглядали доти, доки німці не почали рідучий наступ на Сталінград. Вавільське стовпстворіння не йшло ні в яке порівняння з тим, що робилося в ті дні на широких російських просторах. Армійські колонні, натов-

пи біженців, безперервні бомбування, люди губилися в товщах передіканих співгромадян. Куди податися, до кого прихилити голову юному Лопухову, по суті сиротині? Од одного дня небо вкрили німецькі літаки, воно аж почорніло, мов у грозу. На прифронтове місто поспішалися бомби, зметалися люди. Олександр кинувся до якогось хліва, шоби приземкуватися могла захистити його від смерті. Повітряна хвиля від страшного вибуху надтонала юнака майже під стіною. Він ще встиг побачити клапоть задимленого неба і раптово поринув у глибоку шпуму...

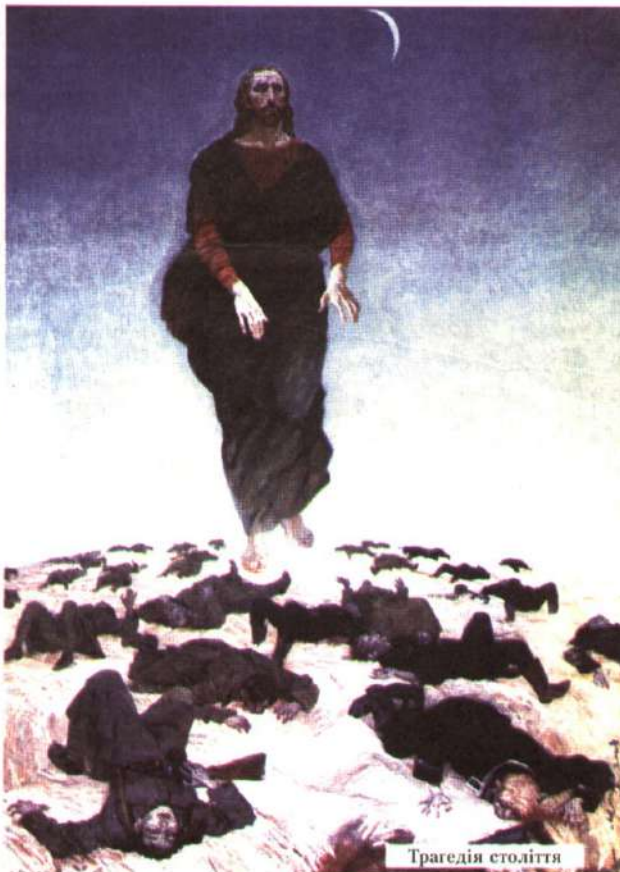
Він пролежав під стіною дві доби, нікому не потрібний, яке по суті епісаний із живих. Він і почувався майже мертвим, коли на ранці прийшов до туди. Кліпав пошкани, але нік не міг продивитися в глибокий морок. А коли через деякий час відчув, що одне око почало вловлювати денне світло, зрадів неймовірно: не осліп зовсім від контузії, знову має можливість бачити світ! Дасть Бог, почне бачити й друге око, бо як же можна молодому та повноцінному жити...

Не встиг стати на ноги, а тут Калач захопили гітлерівці. До щоденних пошуків шматка хліба та даху над головою долучився страх перед окупантами. А ті не дуже панькалися, відразу почали господарювати з розмахом. Кого постріляли, кого приголубили, а за молодиками влаштували несподівані облави. Під час однієї з них схопили й Лопухова. Запхали в теплушку, набиту такими ж юнаками, - і на захід, у Німеччину. В ешелон повільно вистогнував на рейках, у вагонах наростав протест-кому хотілося бути невольником. І коли одної ночі ешелон зупинився на якійсь глухій станції, Олександр з кількома хлопцями вибрався наокопці до тунелюшки, прислухався до ночі - і чимдуж на ноги! Позадку заховавши автомати, почулися крики коновоїр, але втікців порятувала темрява.

Як виявилося пізніше, Браніш встигла знести аж у Виницьку область. І почалося для Олександра страдницьке життя в тилу. Скільки гірких думок намоталося в ті дні й ночі на пам'ять, як важко було відчувати себе загнаним почнем у чужому лігві, коли треба було боротися за кожну крихту хліба, уникати нових облав і ні на що не сподіватися. Живти в Виниці, то по приміських селах, траплялися різні люди, але йому пощастило саме на добрих, саме відгоди він і вірив, що на світлі добрих людей незрівняно більше.

І нарешті прийшла омріяна воля. Не встигли на подільській землі обшукватися військкомати, як Лопухов почав оббивати їх пороги, просячись в діючу армію. Та як

тільки справа доходила до медкомісії, йому вказували на поріг: ще невистачало брати на фронт навіть сліпих солдатів! Як там сталося, але він таки зміг обдурити неукосливих військкомівців і навесні сорок четвертого відграв армійську форму. Автоматик, кулеметник Лопухов швидко зажив авторитету серед ніхотців. Незабаром він уже був обраний командиром роти, а це значило вести інших за собою, не відсиджуватися в тилах. Якщо вилзи до уваги дані статистики, що життя піхотинця під час бою складало в середньому три секунди, то те, що він чинив під час бою за Україну,

Трагедія століття

Польщу, дійшов до Праги, можна вважати захистом Господом. Міг же він полетіти на польській землі, де боті було особливо людяно, як його вірні друзі партгор Іван Смирнов та комсорг батальйону Крижев, а такі вийшли. Пригадується, послали його з Полішком забрати Смирнова з нічійної полони. Поповили солдати в ніч, довго розглядали мертві тіла, доки під сивим зорек не ввізнали убитого партгорта. Не встигли рушитися назад, а тут німецькі автоматисти з кулеметами застрожили так різно, що ні з місця. Лежав Лопухов горілиць на чужій землі, а кулі відсікали над ним старі будинки, і кололочи сідали облупля, а зорухнутися не було можливості. Лише перечекавши зливу вогню, вони поволокли тіло побратима до своїх.

війну, про перемогу світла над темрявою. Але у миття своя війна, не заозначена в інших, не відтворена когось на догоду чи на замовлення. Вона живе в його мужньому великому серці такими деталями, котрі не започини ні в яких вертеках...

ВЕСНА сорок п'ятого. Передислокація військ у Польщі. Березнева сирість, по коліна води в окопах. Глуша ніч. Віддалена стрілянина. Невідомість. І тоді команда одному молодому солдатнику: сходи у фільварок, може, щось знайдеш для звеселення душі. Розтан у морозі війн, а незабаром зайнявся не з оковитою, а з патефоном та платівками. Постанови нехитре знярядя на бруствері - і полудно тебе умовно на пірвою, а там час покаже...

Уявляє Олександр Лопу-

хав доганяти колег, які вже провчилися не один рік. Бродив по кладовищу, замальовуючи надгробки. Лазив на шкільні горішки і відтворював гіпсові скульптури, що лежали там без діла, може, з часів царя Гороха. І через три місяці, які промайнули немовітно, директор школи Петро Васильович Жаров тільки задоволено похитав головою:

- Ого, ти вже надогнав тих, хто по п'ять літ шукав себе! Дивний то був наставник, на все життя запам'ятався його прості на перший погляд слова: якщо хочеш стати справжнім художником, школи не давай чорним чорне, бо живопис має безліч відтінків. Як і Геннадій Кирилович Титов, котрий буквально за руку його водив під час роботи.

Згодом було навчання в художньому інституті, де його учителями стали усадені з митці Григор'єв, Іванов, Шкуренко. Була клькарічна робота викладачем в рідній художній школі, творча робота, керівництво Спілкою художників України разом із усаденними Касіюмом, Бородаєм. У 1973 році Олександр Михайлович очолив художній інститут, аби побути на посаді директора рекордних дванадцять років. Саме в ті літа довелося йому спізнати, що таке доля господарника. Відреставрував приміщення інституту, побудував гуртожиток для студентів. А водночас писав і писав нові картини. Справжню душу художника не уярмили у прокрустове ложе чиновницького абсурду, вона проривалася на світ Божий кожної вільної години, вона бідить митця главою ноці і змушує ловити мить натхнення, неповторну барву і сизюл мрії. І життя віддачує майстрові теплою та сердечністю. Як, скажімо, було з картиною "Петроград".

Яким чином потрапила копія цього полотна в Китай, він не відає. Але одного разу, коли полетів туди як один із секретарів Спілки художників СРСР налагоджувати культурні стосунки, китайські художники дивилися, що саме він є автором того відомого полотна. Безпосередньо в студентській аудиторії він мусив малювати етюд, а після цього захоплені студенти несли його на руках із шостою поверху, бо знали, що саме "Петроград" Лопухова служить китаянам за зразок класичної художньої форми. Згодом український митець створив серію полотен про Китай, які теж присуджували налагодженню дружних стосунків між митцями обох країн.

ОЛЕКСАНДР Лопухов - художник, відомий далеко за межами України. Академік Академії мистецтв України, лауреат Національної премії ім. Т.Г.Шевченка, нагороджений багатьма орденами й медалями, Грецькою золотою медаллю. Людина добра за природою, він ніколи не ображається на свою державу, на людей - справжньою творці ніколи трапити на це емоції. Він живе і творить і творить - як живе, і в цьому справжній сенс людини.

І коли хочете зустріти Олександра Михайловича - шукайте його або в рідній художній Академії, де він є майстером станкового живопису, або в майстерні, а ще краще - в Осокорках, де стоїть серед саду його "вище", як називає господар своєю скромну хатку. Там він завжди серед квітів, які нагадують йому маренку дитинчу Гордію (на жаль, ні до кого шни поїхати туди), людей, зустрінутих на шляхах-дорозгах, нагадують красу рідної України, заради якої він живе і творить.

хав доганяти колег, які вже провчилися не один рік. Бродив по кладовищу, замальовуючи надгробки. Лазив на шкільні горішки і відтворював гіпсові скульптури, що лежали там без діла, може, з часів царя Гороха. І через три місяці, які промайнули немовітно, директор школи Петро Васильович Жаров тільки задоволено похитав головою:

- Ого, ти вже надогнав тих, хто по п'ять літ шукав себе! Дивний то був наставник, на все життя запам'ятався його прості на перший погляд слова: якщо хочеш стати справжнім художником, школи не давай чорним чорне, бо живопис має безліч відтінків. Як і Геннадій Кирилович Титов, котрий буквально за руку його водив під час роботи.

Згодом було навчання в художньому інституті, де його учителями стали усадені з митці Григор'єв, Іванов, Шкуренко. Була клькарічна робота викладачем в рідній художній школі, творча робота, керівництво Спілкою художників України разом із усаденними Касіюмом, Бородаєм. У 1973 році Олександр Михайлович очолив художній інститут, аби побути на посаді директора рекордних дванадцять років. Саме в ті літа довелося йому спізнати, що таке доля господарника. Відреставрував приміщення інституту, побудував гуртожиток для студентів. А водночас писав і писав нові картини. Справжню душу художника не уярмили у прокрустове ложе чиновницького абсурду, вона проривалася на світ Божий кожної вільної години, вона бідить митця главою ноці і змушує ловити мить натхнення, неповторну барву і сизюл мрії. І життя віддачує майстрові теплою та сердечністю. Як, скажімо, було з картиною "Петроград".

Яким чином потрапила копія цього полотна в Китай, він не відає. Але одного разу, коли полетів туди як один із секретарів Спілки художників СРСР налагоджувати культурні стосунки, китайські художники дивилися, що саме він є автором того відомого полотна. Безпосередньо в студентській аудиторії він мусив малювати етюд, а після цього захоплені студенти несли його на руках із шостою поверху, бо знали, що саме "Петроград" Лопухова служить китаянам за зразок класичної художньої форми. Згодом український митець створив серію полотен про Китай, які теж присуджували налагодженню дружних стосунків між митцями обох країн.

ОЛЕКСАНДР Лопухов - художник, відомий далеко за межами України. Академік Академії мистецтв України, лауреат Національної премії ім. Т.Г.Шевченка, нагороджений багатьма орденами й медалями, Грецькою золотою медаллю. Людина добра за природою, він ніколи не ображається на свою державу, на людей - справжньою творці ніколи трапити на це емоції. Він живе і творить і творить - як живе, і в цьому справжній сенс людини.

І коли хочете зустріти Олександра Михайловича - шукайте його або в рідній художній Академії, де він є майстером станкового живопису, або в майстерні, а ще краще - в Осокорках, де стоїть серед саду його "вище", як називає господар своєю скромну хатку. Там він завжди серед квітів, які нагадують йому маренку дитинчу Гордію (на жаль, ні до кого шни поїхати туди), людей, зустрінутих на шляхах-дорозгах, нагадують красу рідної України, заради якої він живе і творить.

Леонід ГОРІЛАЧ
Борис ІВАНЕНКО

СПОГАДИ

Є в Чернігівському земляцтві, яке, без перебільшення кажучи, славиться багатьма визначними особистостями, унікальна людина. Це - Іван Іванович Макаренко. Народився він 4 січня 1916 року в селі Прокопівка Новгород-Сіверського району. Виховався в загальношкільній Харківській колонії для безпритульних. Закінчив Шосткинське фабрично-заводське училище, працював там же на заводі. У 1937 році заарештований як "ворог народу" і засуджений на три роки позбавлення волі. Після звільнення працював слюсарем-машинистом електровоза. На третій день після початку війни пішов на фронт. З січня 1945 року був фотографом та ординарем командуючого. Так от саме тоді Іван Іванович зробив унікальні фотографії, які побачать читачі газети. І ще в армії він записав події, зокрема, у нього є цілий том розповідей про Костянтина Костянтиновича Рокоссовського, що їх він почав за війни, а закінчив у мирний час. Після Перемоги трудився повсюди, творчо в газеті "Знання побед". Згодом завідував кінематографією НДІ експериментальної і клінічної онкології Міністерства охорони здоров'я в Україні. І писав спогади, не розлучаючись з фотоапаратом та кінокамерою. Був удостоєний міжнародної премії за створення чудових науково-популярних фільмів, визнаний переможцем багатьох творчих конкурсів як режисер-постановник, фотомайстер щонайвищої проби, талановитий літератор.

ПРО МАРШАЛА РОКОССОВСЬКОГО

Наголосимо, що Іван Іванович нагороджений 15-ма орденами й медалями.
Створив у рідному селі музей "Люди села Прокопівки". Зібрав 450 українських народних пісень.
З великим задоволенням знайомимо земляків із спогадами Івана Івановича, його безцінними фотознімками військових літ.

Віктор КАВА

СТАЛІНГРАДСЬКІ ШТРИХИ

Під Сталінградом я не вів записів. В тій м'ясорубці було не до цього. Це вже пізніше накідав деякі штрихи тих жахливих днів і ночей.
Певен, ні один вид військ у тому періоді не знавав таких людських труднощів, такої пернапруги, як ми, піхотинці. Люте море. У відкритому полі неможливо було викопати окоп, не кажучи вже про землянки. Завинає замітелі. Краще тим, біля кого є балка, куди можна сховатися. Воду нам привозили в сутинках, та й то, як не сива місяць. В основному її доправляли на волокушак, як і їжу, в них зарпалени собак. Назад відвозили поранених, які не встигли замерзнути.
Нам трохи пощастило - наш 1168 піхотний полк 65 армії стояв у обороні біля балки. Про ті важки бої здавав у своїх мемуарах командувач 65 армії, генерал армії, згодом дані Герой Радянського Союзу Павло Іванович Батов.
Німці вдень і вночі не давали нам спокую, то вони витягнули нас, то ми їх вибивали. Люди гинули пацками. Попереду була гойбель від ворожої кулі, снарядів, гранат, а позаду... Згідно з наказом Сталіна №22 всі, хто полишає позицію, розстрілював "Смерш". Це було найстрашніше - гинути від своєї кулі.
Та ще кожен солдат, сидючи в

звільнити рідну Чернігівщину. З січня 1945 року і після Перемоги в певний час був його фотографом і ординарем. Мені доводилося зустрітись з маршалом майже щоденно, і туди я з ним на "віллісі" у військовій частині. Костянтин Костянтинович завжди потискав руку кожному, хто зустрічав його. Після цього велів нагодувати водія і охоронця, а сам ішов з командирами в штаб частини.
Нас - водія, охоронника-ординарця - оточували офіцери, сержанти, солдати. Кожен хотів щось спитати про маршала. Були різноманітні запитання, серед них траплялися й досить дрібні: "Чи сидів Рокоссовський у тюрмі?", "Правда, що він відбив у письменника Симонова дружину, знамениту артистку Серову?", "Чи любив маршал горілку?". На останнє я жартома казав: "У нас в Києві не п'ють тільки прос - Богдан Хмельницький, який однією рукою тримає вуздечку, а другою - булаву, Тарас Шевченко, бо обома руками підтримує плач, і Володимир Хреститель, бо держить руками хрест". Це викликало веселий сміх. Звичайно, маршал випивав, однак знав міру.
А те, що він сміявся лю-

дечку полюбить спорт, я бачив, як маршал зранку старанно робив зарядку, тому був фізично розвиненим, мускулістим, струнким. Любив читати книжки, особливо про видатних полководців - Суворова, Кутузова, Олександра Невського... Навіть у фронтових умовах іноді зачитувався до 4 години ранку. Свої газети повинні були обов'язково лежати на його столі.
Я обов'язково розповідав своїм слухачам про любов маршала до коней. Якщо бачив їх неподалік, коли ми кудись їхали, обов'язково проваж водія зупинитися, підходити до коней, гладити їх, а то й обіймав. Певно, любов до коней залишилася в нього від того часу, коли був рядовим 5-ї кавалерійської дивізії. Свою першу нагороду драгун Рокоссовський заслужив під час Першої світової війни - це був Георгіївський хрест. Було йому 18 років. Згодом у своїх спогадах Костянтин Костянтинович написав, що та війна дала йому солдатську вичуху, майстерність кавалериста, прищепила любов до військової служби, дала витримку, розуміння солдатського побуду.

А щодо того, що Рокоссовський сидів у тюрмі, я вже тоді трохи знав, говорив про те тільки з найвірнішими друзями. Вже згодом дізнався про цікавий епізод. Рокоссовський вернувся з тюрми до Москви перед самою війною і був направлений до Київського Особливого військового округу, який командував генерал Г.К.Жуков. Вони зустрілися, як давні друзі, в присутності штабних офіцерів обидвох, поцілувалися. Жуков сказав: "Я радий, Костю, за тебе радий, що ти повернувся. Ще за один корпус я можу бути спокійний".
Додам шанобливо, що Костянтин Костянтинович був простий у поведінці: до солдатина, ввічливий, приваблював до себе людей.

Фотознімки з архіву І.І.Макаренка
Відвідини після звільнення табору смерті Майданек. Зліва направо: генерал Жижин, сержант Макаренко, Маршал Радянського Союзу Рокоссовський, генерал Котов.
Місце спалення Гіллера і Єва Браун 30 квітня 1945 року.
Сержант Іван Іванович Макаренко.

своєму сніговому окопі й бачачи з нього віну, вважав, що він перебував на найважливішому напрямку, і саме від нього залежить доля Батьківщини.
Гадую, тому ми й вистояли...
ВІН НЕ КЛАНЯВСЯ КОМУСЬ
Під командуванням Маршала Радянського Союзу, дітні Героя Радянського Союзу Костянтина Костянтиновича Рокоссовського мені пощастило прийти від Сталінграда до Берліна,

днина, яка не кланяється кулям, могли наочно переконатися всі, де він бував.
Завжди запитували про біографію Костянтина Костянтиновича, хто його батько й мати. На це, здавалося б, просте запитання я відповідав, не раз оглянувшись: чи немає поблизу когось із "смершів"? розказував, що Рокоссовський народився в місті Великі Луки на Псковщині. Батько, машиніст-залізничник, за національністю був поляком, а мати - Антоніна - росіянка. Батько рано помер, і вже у 14 років Костянтин працював чорноробом, а згодом - каменярем. Зна-

Шлях ми живем САД СОНЦЯ І ЛЮБОВІ

Стояла дозріла осінь, перша осінь третього тижняліття. Повітря, настане на пахощах записаних отав, печеної картоплі, бурштино-рожевих яблук та нічної прохолоди, нависало думки про завтрашній день, перспективу. Ще ще треба зробити, щоб наступна осінь була щедрішою, прожарнішою?

Мабуть, саме тоді і народилася ідея закласти на рідній батьківській землі сад Чернігівського земляцтва. А чому б і ні? Адже кілька десятиліть вже росте у столиці сад Олександра Дюженка, нашого земляка.
На своєму черговому зібранні всі на той час двадцять п'ять київських корінцівчан (сьогодні нас в осередку вже понад сто) одногласно погодили внести пропозицію: бути нашою сади на рідній чернігівській землі! Рада товариства підтримала ініціативу регіонального земляничного осередку і беззаперечно погодилася здійснити задуману справу на території Корюківського району.

Настав квітень 2002 року. Перид з райцентром на території колективного сільськогосподарського підприємства, що носить співзвучну нашому товариству назву "Злагода", розбили та підготували ділянку під сад для першого пробного гектара. Прибули та зазелені садівники. Це допущена виконавч член товариства Лілія Давидович Борзенко, уродженка с. Рудки.

На закладку першого земляничного саду в столиці їздили до "Злагоди" мов на свято. Прибули на поле села Наукивки також Олександр Довгаль, Василь Хроленко, Іван Бузак - керівники районної вла-

ди, Ірина Гайона - редактор районної газети "Маяк", фахівці місцевого господарства разом з його керівником Віталієм Топтуном.
Після п'ятигодинного митингу робота закінчилась. Піднесення, людська любов випромінювалася від кожного.
Посадка першого гектара саду завершилася спільно пісню.
Тоді ж голова райдержадміністрації О.В.Довгаль підписав одкровенням, що це був перший гек-

тарів садівничого саду, посаджений на території району за останні двадцять років. А загодом ми налагодили поговірку про атеїст, що приходив під час виконання їжі, просячи збільшити порцію під зеленим садом до п'яти гектарів!
Корототривкова епіфорія від першого задоволення швидко переросла у повноцінний, вже масштабований турботи. У Київському НДІ садівництва та Малинському інституті садівництва ім. Л.П. Ситницька спільно закупили та зазелені до "Злагоди" садівничі крашчих сортів яблук, з яких кожен дів'ять із десяти - зимові.
Черговим десантом членів то-

вариста з Києва у перші щорічні травневі свята спільно з місцевими земляками ще досліджено п'ять гектарів. Стояли чудові сонячні дні. Всі працювали з любов'ю, теплом серця. Хтось по завершенні посади конув фразу: "З Днем народження, наш сад Сонця і Любові". Чи не плуччо сказав?

На шестигектарній площі на цю пору зазеленіли понад 2,5 тисячі молодих, мов дітяток у дитсадку, яблуків.
По завершенні посадки, як і годиться, епілейний обід і нове рішення: перший урожай яблук покласти у тару і розвезти дітям усіх п'яти районів та для проби - до товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві.
Не заїмши буде назвати тих, хто сиріяв появи на нашій землі фруктового саду товариства "Чернігівське земляцтво".
Великої праці за безкорисливе добродіяство заслугою Володимир Пащук, Микола Збориш, Володимир Лаз, Лазь Борзенко (Київський осередок), Віктор Черненко (Носівський), Анатолій Григоренко (Чернігівський), Іван Хоменко (Козелецький) та інші.
Певому частку виконання на місці технічних, науково-практичних робіт взяли на себе керівники сільськогосподарського підприємства Віталій Топтун та невеличкий колектив плодочовничих ділянок на чолі з ведучим садівничим, фахівцем своєї справи агрономом-бригатором Миколою Лазьбином.
Василь УСТИМЕНКО, член Ради товариства, керівник Корюківського регіонального відділення
Фото автора

Листин наших земляків
СИМВОЛ ЧИ ГЕНІЙ УКРАЇНИ?
Україна багата геніями у найрізноманітніших галузях людської діяльності. Один із них - Остап Вересай - справжній кобзар. Він учинив нас за книжками, а за поклюком власного серця, провишовши свій упробування кобзарської науки: фізичну жорстокість учителя, їхню прихильність до Бахуса, приречення, якщо не морально-психологічні тортури. Та він у самоту мистецтві піднявся на найвищій шабель майстра, виконавця і співака. Це давало привід його сучасникам говорити про нього як про останнього кобзаря України, що заперечував і сам Остап Микитович. І мав рацію, адже ще живі були кобзарі Іван Кравченко-Крюківський, у якого репертуар був значно більший, ніж у Вересаю. Павло Брагунця та інші не менше відомі майстри. Та хочуть саме дізнатися Остап П. Чубинський улаштував поїздку до Петербурга, цим самим не лише забезпечив більш-менш матеріально його старість, а й показав перед петербурзькою публікою, що це за явище - справжнє українське кобзарство. Очевидно, російська заздрість, як завжди, спробувала розсифкувати О.Вересаю, зобразивши його зусиллями Костянтина Мавковського у якості "гусяра". (Мо', й позував кобзар саме з цим інструментом на проханні російського художника з далекими намірами). Доля не віддала Росії сина України ні як кобзаря, ні як символ.
П.Куліш, Л.Жамчужников, що "відкрили" кобзаря майбутньому, не лише зробили цю ласку для історії. Вони його зберегли для цього майбутнього своїми спогадами, листуванням, записаними піснями та дум, персональними відвідуваннями.
Думаючи про це зараз, переконуєшся, що саме для них було великою честю знайти із цим співцем, у якого ніби тільки й було, що слух та голос. Насправді ж О.Вересаю уособлював цілу кобзарську епоху. Мого сміливо сказати, - лише Василь Горенко у некролі, - що з усіх кобзарів (окрім кобзарів козацької епохи, яких не знаємо) жоден не користувався такою великою популярністю і не викликав такої уваги, як Вересаю! Підсумовую слово "не викликав уваги". Отже, багато хто співав думи, сказавши, "Про Богдана Хмельницького", "Братів азовських", але в устах О.Вересаю вони звучали так, як і в устах його. Вони викликали особливу увагу, будили тихи з сльозами словами зовсім нічого, промовлені репативом, просявнені, здавалося б, нейтрально мелодією. В такому разі Остап Вересаю був справді останнім українським кобзарем, наділяючи особливого енергетикою промовленого слова, ритмом мелодійки.
Його назвали "Томаром ХХ століття". Це неправда, це замасковане лукавство. Він був і залишиться українським Томаром уже на всі віки.
Так, Україна справді настільки багата геніями, що досить часто не помічає своїх. 200-літній ювілей має відзначитися не лише на державному рівні, адже Остап Вересаю це за життя мав міжнародне визнання. Саме там ховається справжній ідейно-тематичний зміст українських дум, пісень, псалмів. І як не соромно знатися в тому, що й дотепер немає збірника документів і матеріалів про О.Вересаю. Зовсім не віритись в те, що все вже про цього кобзаря відомо, що жоден із архівів не таїть у собі невжедо. Його творчість, особистість має передслідуватися вже в інших тематичних унікалах, нових ідейно-тематичних багатствах. Заслуга Г.Галаганя полягає в тому, що він зберіг нам більше особу кобзаря. Завданням незалежної України полягає в тому, щоб якомога повніше розкрити і зберегти особистість Остапа Вересаю.
Іван ЗАБІЯКА

СЛОВО ДО ЗЕМЛЯКА
Земляче, чому не генерал Ви? Пташину прикрі, та просто Воно, коли подумати, зайве. Бо достоянство не простиє.
Хоч ковалі споді долі Липи ми самі, але в життя Залежать від чужої волі Найвищі помисли світі.
Давно полковнику, а мріяю Покути генеральський бас. В кожному доброті зоріє І гріє кожного із нас.
Ви ж не дарма предкались в червні, У славний місяць тепла. Тому й з лідями Ви вистілі й чимати - Так мамі Вас заповіла.
Що ж, генералю Ви не стали, Але не в цьому, власне, суть. Хай Вас пошлять генерали, Щодружин підстави Ви надітали, Хай не хочуть Вас забуть.
Тож хай Вас червень пікотре гріє На день народний, хай завжди Вам щастя зворота пріє І приріді шукають сади.
Едуард СОЛОВІЙОВ

РІДНИЙ ДОРОГИНЦІ

Моє село - краплиночка росинки,
До тебе зболено пташиною лучу,
Горниш до тебе, Тут моя стежинка,
З якої в світ я понесла свою сівчу.
Тут дід синює і ліс, і поле,
Следи його донині у степах.
Шумлять жита і небо незоре...
Мій рідний край полином
Мого дитинства гострошма
весь пропав.
Мамині руки завжди в мозолях,
Із печі хліб пухкий,
такий духмяний,
Як трави у заросених полях,
А Притоцилівка моя -
така широка,
Там млин крильми до серця
пригортав.

Циганщина здавен славиться талантами. Не зміліла літературна крикниця і нині. Пишуть ветерани, пишуть учні шкільні, і їхні щирі, часом наївні рядки, длають коштовними камінчиками в барвисту мозаїку духовності. Такі талановиті поети, як Любов Карпенко, уже мають свої книги, іншим поки що доводиться шукати шлях до людей через періодику.

Але немає сумніву, що своєрідна антологія, котру має читач цього разу, тільки стверджує моє переконавання - дух Василя Чумака, Григорія Ковалю, Івана Москаленка витає над Ічинею!

Станіслав МАРИНЧИК,
член Національної спілки письменників України

"Циганка" у саду червоношока,
Пі плодами сад нас пригощав.
Там дід Лабужка з бабою Оришкою
У злагоди життя все прожили.
Воно у них вишиване мережкою -
Вітри і синіи Любов не замили.
І предків свій тут моїх могили.
В жалобі пам'ять голову схиля.

Колісь їх зорі у степи водили -
Іх пісня досі лине зводілля.
Я тут ходила в школу по науку
І відкривала загадковий світ...
Поєзії і краси відчудові звуки,
Плекаю все життя її зваблячий
цвіт.
Моє село - краплиночка росинки,

Що понад Удаєм лелечиним
крилом.
Моя ти рідна золота зернинка,
До тебе прихилився чолом.
Сади зелені, шепіт осокорів
І незгасючий калиновий вогонь.
До тебе лину в radoцax і горі
І п'ю наснагу із твоїх дольонь.

Малинові губи літа
Цілюють п'яний світанок,
Дощами земля умита,
Огорнута ніжним серпанком.
Заросені всі квіткі
Тремтять від подиху вітру.
Ну що це за диво, зєдки,
З якого казкового світу?
Це диво із мого степу -
Пречисто-біла ромашка,
Зинцями в синє небо,
Зчарована співом пташки.

Любов КАРПЕНКО

Вибрики Пегаса

МИКОЛІ ІВАНОВИЧУ СТРАТІЛАТУ -

нашому іменитому землякові, всезіаному і всіма шанованому українському художнику в його поважну ювілейну пору зі щирим серцем і найкращими побажаннями.

Колі з Києва їдеш на Ічню,
Чи на Ніжин - одним
із шляхів -
Там Макіївки марева нічі
Проступають посеред степів.

Видно, маком бугая долини,
Білоринним річищем тесла,
Що в часі непрадхайво билінні
Маків-цвітгом село нарекла.

І воно, знать, покєлисане Богом,
Відкриттями чарує людей -
Добрим цвітгом за отчі пороги
В світ широкій виводить дітей.

...Край дороги похилена хата,
Однина та рідно-свєта,
Це родинне гніздо Стратілату,
А над ним, мої лєлєки, літа.

Тут зарита його пуповина,
Тут, як пісні, начало почало,
Тут дитинство і юність
стодзвінню
Виколєсе в думках хорал.

Вдячність Матері, Людям
і Світу,
Що вели, довели, возвели,
Ой, недарма ж отак серце літа
Ми усі до Миколи пришили.

Від Макіївки, Матері, Бога
В його розум і серце, і талант.
Дя свєтійське життєва дорога
Одного з видатних маківчан.

Над Андриївським долом
маїстерня,
Де у скрині натхненія миття,
І натуршій перса, мов зерні,
І неспокій без краю-кінца.

Тут і схран, і притулок,
і вітрах,
Тут земляцько-мистєцький
бомонд.

Тут, як чиста слєзоа,
бурячка
І обійми уваних Джоконд.

... А учора було Вознесєня,
А сьогодні в нас свєто і свєт.
За його епохальні творєня!
За чернігівське древне

кориння!
За художницьке світовидіння!
За його українське сумління!
Паші Римського

благословіння!
За дружини жіноче
терпіння!

За усе, що бажа
Стратілат-
Хай живе! І винаї!
І винаї!

Загуздан Пєгаса
Борис
ІВАНЕНКО

МАРЕНКА

Десь заглядає місяць
у крикницю
І світять зорі з висоти небєс.
І ніч травнева - тиха чарівниця,
Наповнена загадох і чудєс.
Ставок наш спить,
укрившись туманом,
Розлогі верби бачать
дивні сні...
Розквітла груша в пахоцax
духмяних
Стоїть, повита чарами весни.

Коли заснуть дерева і поля
І сніг засипле сріблом білі хати,
То зеленю свєтитимуть здалє
В лісах зимових сосни волохаті.

Коли мороз лютеє у дворі
І завірюха стеле снігом білим,
Тоді червоногруді синіри
Нам нагадають яблука доспілі.

Коли під снігом спочива земля,
Зима бредє лісами і полями,
То ніжне літо буду бачити я
В очах зеленех у моєї мамі.

Лєся СІВЧЕНКО,
вчителька біології
Сєзьківської школи

НЕ ОСКВЕРНЯЙТЕ ЦВІТУ КАЛИНИ

Не осквєрняйте цвітку калини,
Не напєскайте наругу-глум
Голосом хриплим,
брутальністю днини
Перед скарбами народних дум.

Блякне новітніх творінь
позолота
В снючих барвах батьківських
пісєнь.
Душу охолєє біль і скорбота,
Скрушно згітхє
завтрашній день.

Де ж розбугилися наці гєни?
Чи затонули в чужомо багні?
Штучним невігєлянним
криком сирєни
Світ наповняють крамолні
пісні.

Тішаться дико мутантєво
бєзликє,
Стєлить оману диявола час.
Слухє муза захриплєні крики,
Слєзно прохєє рятунку у нас.

Та не лєганєє цвітку перлина -
Пісєня - творєня добра і краси.
Поки у свєтє є Україна,
Будуть давєнітє її голєси.

Валєрій ЗАЛІЗНИЙ

ЧОВОРМЧА КАЗКА

Сніг, сніжок пішов кружляти
На подвір'ї у танок.
Новорічне скоро свєто -
Вітка і радєсть для діток,
Відпочинок від уроків,
Радєсть, сміх і мєтушня,
Новорічні карнавали,
Гірки, санки і лєжня.
А закінчєтьє ця казка -
Свєто мрїї і сподівань,
Ми візьмєм у руки книги
І знов пєдєм в країну знань.

Яна ГЛУЩЕНКО,
учениця 8-го класу

МІЙ БІЛЬ

Замулена навкє моя бєзцїнна рїчка,
Зелєні води... Сїнє, блакитє зїйшла...
Повільно догорєє жовто-біла свєчка,
Алє з роками свєтла я так і не знайшла.

Я обернусь. Сумний та слїзний погляд
На Україні зупино хочє б лишє на мить
Поля і ліси - тихий болєючий огляд,
Моя душа від них в огні жаркїм горить.

Хто занєхавє вас, о рідні простори?
Хто насміяєє, землє, рідна сторона?
Невжє цє ми вас знівєчили, зорї?
Мабуть, цє наша нєлюдська вина.

Мабуть. Алє слєва щє всі дарємні.
Чия душа щє краєтьє, чия?
Стоять тополї збїдїлї, в'єлі, темні.
Невжє цє Українєнка моя?

Набрїдло вербам слєзи рєсно лити,
Оплакуватє пташиний свєтлий дєзєн.
Я не бажую, я не мрїю жити
Дєсь там, де не лунає рідний грїм.

Бо я в тєбє майбутнє вірю, Україно,
Моя єдина, вільна і запашна земля,
Моя кохана, ніжна і сонєчна країна,
Ти - Батьківщина, дїм, а ми - твоя сїн'є.

Юлія КУТЯВІНА,

м.Ічня

НЕЗНАЙОМЦЮ

Сїнажи, незнайомцю,
Як довго не бачились ми?
Два роки? Чи більше?
Здаєтьєся, я також не знаю.
І скільки разів піднімалося
сонєчко ввєсь?

Ставало тепліше,
І промінєня свєтїло в вїконцє.
Скажи, скільки звуків давнїх
Нам дшов дарували птахи з вїконом
в час свєтаннєя
і скільки прекрасного, свєтлого
втрїтали ми -

Бажань нєздїйсненних одвїчне
і нєстримне чєканнєя?
Тєбє я не знаю, та мрїю,
щє, може, колїсь
напишєш,
як пам'ять коханню.

Аня ГРЕБЕННИК,
учениця 8-го класу

МОЄ СЕЛО - МОЯ КОЛИСКА

Моє село - знайомї всі стежини,
Немов душа цїтє, колї згітуть
сади,
І золота, щє лєтьєє
з піднєбєсєя.

І де б я не була, до нього
серце лине,
І де б я не була, де б
не ходила -
Ріднїшого у свєтї не знайти.
Душа радє і лєтьєє на крилах,
Колї я повертаює сюди.

Блакитнє небо, ліс за чорним
полєм,
Бурїнськомє ставка
спокїйні плєса.
Оксана ЗЕЛЕНЬКА

НА КРИЛАХ ЮНОСТІ

На крилах юності від нас
вїтало лїто,
В далєкі відлітаючи краї,
Забравши із собою на край свєту
Піснї, щє дарували солон'ї.
Подарувало погляд золотий.

Воно так загадковє усміхалоє,
Мов обїцяло в снах
на віднайти,
І кожній з квітчок тоді,
На крилах юності до нас
верталоє лїто,
Торкаючись до зморшок
на чолї,
І замїсть нас його вїтали діти,
А в гаї щєбетали солон'ї.
Паталїя СТОЛПНЯ

ЛИШ З ЛЮБОВ'Ю

Я листочком попід ноги - і кану
в вїдчїстє...
Може, вблуком дозрїлим упаву,
Всє земнє відїде, та у Ічнї
Я до тєбє свєтлим променем
прїйду...
Лиш з любов'ю в вїщу сутнїсть
підїнаєє,
Розумїю радєсть проїдєних догїр,
Тємнїчє сповїдальні піснї,
Я звєртаює до землї
у темнїчє ночї
Зрозумїти б і прїзрїти
в них менї...
Валєнтїна СІДОРА

Кажуть: всєсвіт пошлєє -
щастє мєшє,
Станє чиста мїлїсть божє
на поргї...
Валєнтїна СІДОРА

ЗАМРІЯВСЯ

(ЖАРТ)

Соловєнко на калїнія шєбїт розсїєє,
Сїнє небо, сонєцє сєє, а долї нємаєє.
Пєдє вїлєє, а чє вєтєрїє - лєчєлє в сєрцї і тує.
За щє менї, людї добрї, отака наруга?
Покохав і дєвчїночку... Очї, як озєрїє,
Ходїє слїдїє вєчєрами, нїч стовє під тїнок.
І матї обєзвєло мєнє "озєчїє свєтлє".
Щє сказало, щє я гуп'єлїй, нєчєма, нєроба
і щєб мєнє ухїлїла пїдступнїє хєроба.
Бєчтє, я її не прїхїлїю... Мєло заробїлю...
Зєбру тєрєбу, пєдє сєбє з бєльєвєського краю.
Будь щєстє і щєкунтї в гєнєв за кожєком.
Повєрнєсь на машинї, щє її з магнїтофонєм.
Кажуть, грїшї там вєлїєя мєжєє заробїтї,
Щє до вїку за нїх будєєє гєрно їстї і питї.
Мєчєй тєдї мєє Мотрї лєтї лєтєє.
Бо такого кавалєра бїльшє в сєлї нємаєє.
Знайду в мїстї собї крило - космєтїчнє дрєво.
Пїдєм з нїєю в рєстораннє глїтї кон'єк, глїво.
Щє дрєво на курєтї, двє мєрє і кожєкє.
Ну, а Мотрї мїї про мєнє глєдує, голєсїєтє.
Отак собї я замїрїєє... Чого б і не житї?
Ізбїду дрєвє свєтїєє їстї, кєрїє пєдїстї.
А чє вєчє знов до Мотрї... Стоєєм у глї тїнок.
Мєжє, вїдїє бєткє з хїтї та сїрє дрїночє...
Станїслав КОВАЛЕНКО

ОТЧИЙ ПОРІГ
Шєф-редактор Вїктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор Лєонїд ГОРТАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві

Газета зарєєстрована Дєржавним комїтетом
інформациної політики, телебачєня та
радіомовлєннєя України 06.XI.2001 р.
Рєєстраційнє свїдоцтво: сєрїє КВ №5594
Адреса редакції: 01023, Київ, 23. Спортивна
площа, 1, тел/факс 246-74-31.

Рєдакційна рада:
В.В.Ткачєнко, В.І.Авдєєнко, Л.Н.Горлєч
(Ковалєнко), Б.В.Іванєнко, П.І.Мєдвїдь,
Д.М.Нїхонєнко, О.Г.Олійник, В.Є.Устїменко.
За достовірнїсть фактїв, точнїсть імен та прїзвїщ,
гєографїчнх та історїчнх рєалїї вїдповїдають
авторї публікації.

Передрук тїлькї з вїдомо вїданнєя.
Рукорїс не рєвїдуєтьєся і не повєртаєтьєся.
Лїтературнї редактор Вїктор КАВА
Комп'ютернї набєр Лєонїд Горбєч.
Вєрстка: Галїна Чуйко, Нілє Сєрєк.
Надруковано та заверєно на замовлєннєя
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у ВАТ
"Вїддївчїєство "Київська правда" (вул. Маршала
Грєчка, 13). Тїраж 1500. Зам. 1846.